

การพัฒนาระบบงานนิติเวชเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ

นาย นิวัฒน์ ทังทอง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-647-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

23 ก.ย. 2545

I18004994

**THE DEVELOPMENT OF FORENSIC MEDICINE :
CONCERNED ONLY IN POST - MORTEM INQUEST**

Mr. NIWAT THUNGTHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-647-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาระบบงานนิติเวชเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ
โดย นายนิวัฒน์ หังทอง
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิสูตร พองศิริไพบุลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

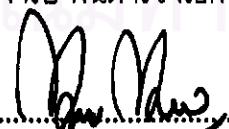
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิสูตร พองศิริไพบุลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ พันตำรวจเอก เลียง หุยประเสริฐ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นิพนธ์ ทังทอง : การพัฒนาระบบงานนิติเวชเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ (THE DEVELOPMENT OF FORENSIC MEDICINE : CONCERNED ONLY IN POST-MORTEM INQUEST) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ . บุญโญภาส, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.นพ.วิสูตร ฟองศิริไพบุตย์, 279 หน้า. ISBN 974-638-647-6.

งานบริการนิติเวชในส่วนของชันสูตรพลิกศพ ถือได้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญา เนื่องจากการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนคดีอาญา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษต่อไป โดยจุดมุ่งหมายประการสำคัญของการชันสูตรพลิกศพก็คือ ตรวจพิสูจน์เพื่อให้ทราบว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด สาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร นั่นเอง

ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าการชันสูตรพลิกศพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการตรวจสอบ ค้นหา และพิสูจน์ให้ได้ซึ่งความจริง แต่ในปัจจุบันกลับพบว่าระบบงานในส่วนนี้มีปัญหามากมายในทางปฏิบัติ ประกอบกับกฎหมายรวมทั้งระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเรื่องนี้ ก็มีสภาพที่ไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยในภาวะปัจจุบัน

ดังนั้น จากการศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการชันสูตรพลิกศพให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยทั้งนี้ต้องดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งได้แก่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบกรมตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพ ประกอบกับควรจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อรับผิดชอบงานด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวควรมีลักษณะเป็นองค์กรอิสระที่มีได้อยู่ภายใต้สังกัดของกรมตำรวจดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และรัฐต้องจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ไว้รองรับอย่างเพียงพอให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล โดยทั้งนี้ต้องกำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างเหมาะสม เพื่อจะได้นำมาสู่ระบบการชันสูตรพลิกศพที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C770427 : MAJOR CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE

KEY WORD: POST - MORTEM INQUEST /AUTOPSY /INSTITUTE OF FORENSIC MEDICINE

NIWAT THUNGTHONG : THE DEVELOPMENT OF FORENSIC MEDICINE :CONCERNED ONLY IN POST -
MORTEM INQUEST. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.VEERAPONG BOONYOPAS, THESIS CO-ADVISOR :
ASSOC. PROF. DR. VISUTR FONGSIRIPAIBUL , 279 pp. ISBN 974-638-647-6.

The post-mortem examination or the word , autopsy, autopsy in forensic medicine is very important for the criminal proceeding and justice process since presently in Thailand . It is employed for discovering the facts concerning to the dead person , the place, time, causes and circumstances of the death and verifying the accusation as well as making the judgment in a court .

Results from the study, show that the post-mortem examination has many practical problems. Moreover, the laws and regulations concerned by lawyers are not suitable for and consistent with Thai society in nowadays.

In conclusion, the researcher suggests that Thailand should improve, adjust, and develop the system of the post-mortem examination including the laws and regulations relating to the post-mortem examination such as the Criminal Procedure Code and the regulations of the Royal Police Department . In addition, Thai government should establish a specific organization which will not be governed by Royal Police Department to be responsible for the system of post-mortem examination. For the efficiency of the organization, the government has to provide the organization with the personnels having the knowledges and abilities in accordance with the international standard of the post-mortem examination and a system of the supervision.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

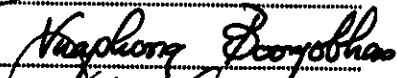

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนทั้งในด้านการศึกษาและแนวทางการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิสูตร พงษ์ศิริไพบูลย์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ทั้งยังสนับสนุนในเรื่องโอกาสการทำวิทยานิพนธ์ การให้คำแนะนำให้ข้อมูลต่างๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนงานสำเร็จลงด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณานับสนุนการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์จนผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ พันตำรวจเอก เลียง หุยประเสริฐ นายแพทย์พิเศษ หัวหน้างานนิติพยาธิ สถาบันนิติเวชวิทยา ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและให้ข้อมูลต่าง ๆ สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์และกรรมการ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ให้ความรู้และให้การสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เหล่านี้ มาใช้ในการวิเคราะห์วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับดังกล่าว

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาวิชานิติศาสตร์ อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บุพการี บิดามารดา ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณอื่น ๆ ที่ได้ให้ความรัก ความเมตตา ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามความมุ่งหมาย

นิวัฒน์ ทั้งทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 สมมุติฐานของวิทยานิพนธ์.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ขอบเขตและภาระงานของนิติเวช.....	6
2.1 ความหมายของนิติเวช.....	6
2.1.1 งานบริการทางนิติเวช.....	10
2.1.1.1 นิติเวชคลินิก.....	11
2.1.1.2 นิติพยาธิวิทยา.....	11
2.1.1.3 การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่เป็นชีววัตถุ และอชีววัตถุ.....	14
2.1.2 กฎหมายการแพทย์.....	15
2.2 วิวัฒนาการของการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย.....	18
2.2.1 ความหมายของการชันสูตรพลิกศพ.....	19
2.2.2 ประวัติการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย.....	21
2.2.2.1 สมัยก่อนมีกฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ.....	21
(ก) ก่อนสมัยสุโขทัย.....	21
(ข) สมัยสุโขทัย.....	22
(ค) สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	23
(ง) สมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	24
2.2.2.2 การชันสูตรพลิกศพตามพระราชบัญญัติชันสูตรพลิกศพ พ.ศ. 2457.....	26
2.2.2.3 การชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา.....	33

	(ก) ผู้มีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ.....	41
	(ข) วิธีการชันสูตรพลิกศพ.....	46
	(ค) กรณีที่ต้องได้ส่วนชันสูตรพลิกศพ.....	59
	(ง) กระบวนการได้ส่วนชันสูตรพลิกศพ.....	64
2.2.3	หน่วยงานทางการแพทย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการชันสูตรพลิกศพ.....	78
2.2.3.1	ประวัติความเป็นมา.....	78
2.2.3.2	การก่อตั้งโรงพยาบาลตำรวจ.....	79
2.2.3.3	ความเป็นมาของสถาบันนิติเวชวิทยา.....	82
บทที่ 3	ระบบการสืบสวนการตายโดยผิดธรรมชาติในประเทศต่าง ๆ.....	91
3.1	ระบบการชันสูตรพลิกศพ.....	91
3.1.1	ระบบศาล.....	92
3.1.1.1	ระบบศาลโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษ.....	92
3.1.1.2	ระบบผู้พิพากษาของยุโรป.....	106
3.1.2	ระบบแพทย์สอบสวน.....	109
3.1.2.1	ระบบแพทย์สอบสวนของสหรัฐอเมริกา.....	109
3.1.2.2	ระบบแพทย์สอบสวนของประเทศอื่น ๆ.....	116
3.1.3	ระบบโปรคิวเรเตอร์พีสคัล.....	118
3.1.4	ระบบตำรวจ.....	121
3.1.5	ระบบผสม.....	122
3.2	รูปแบบการจัดระบบบริการทางนิติเวช.....	128
3.2.1	หน่วยงานนิติเวชเป็นอิสระขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหาร.....	128
3.2.2	หน่วยงานนิติเวชเป็นของมหาวิทยาลัย.....	130
3.2.3	หน่วยงานนิติเวชขึ้นอยู่กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม.....	132
3.2.4	หน่วยงานนิติเวชรวมอยู่กับบริการด้านสุขภาพ.....	133
3.2.5	หน่วยงานนิติเวชรวมอยู่กับกรมตำรวจ.....	137
3.2.6	ตำรวจจัดบริการทางนิติเวชโดยไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย.....	137
บทที่ 4	วิเคราะห์ระบบการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทย.....	139
4.1	บทบัญญัติของกฎหมาย.....	139
4.1.1	แพทย์จากโรงพยาบาลเอกชนทำการชันสูตรพลิกศพได้หรือไม่.....	140
4.1.2	ปัญหาในการรักษาสถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่พบศพ.....	158
4.1.3	วิเคราะห์การได้ส่วนชันสูตรพลิกศพ.....	162
4.2	หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....	174

	หน้า
4.2.1 พนักงานสอบสวน.....	175
4.2.2 แพทย์.....	177
4.2.2.1 ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	179
4.2.2.2 ในเขตต่างจังหวัด.....	180
4.2.3 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	190
4.2.4 แพทย์ประจำตำบล.....	193
4.2.5 อัยการ.....	195
4.2.6 ศาล.....	198
บทที่ 5 ความคิดเห็นของบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกา ร	
ชั้นสูตรพลศึกษา.....	202
5.1 พนักงานสอบสวน.....	203
5.2 แพทย์.....	209
5.3 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	216
5.4 เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง.....	218
5.5 ทนายความ.....	222
5.6 อัยการ.....	224
5.7 ศาล.....	228
บทที่ 6 แนวทางการพัฒนาระบบการชั้นสูตรพลศึกษาในประเทศไทย.....	232
6.1 การปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนของกระบวนการ ชั้นสูตรพลศึกษา.....	233
6.2 การพัฒนาปรับปรุงในส่วนของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ.....	246
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	252
รายการอ้างอิง.....	264
ภาคผนวก.....	275
ประวัติผู้เขียน.....	279